

Slovenski dom

Štev. 276

V Ljubljani, v sredo, 2. decembra 1942-XXI

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Ordinativno in opravila: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Vojno poročilo št. 920:

Uspešen nastop italijanskih in nemških oklepnikov v Tuniziji

V Cirenajki močno delovanje Osnih letal

Italijansko uradno vojno poročilo št. 920 pravi: Na bojišču v Cirenajki delavnost prednjih čet. Italijanska letala so bombardirala v predpuščavskem pasu zbiranje angleških avtomobilnih sredstev. Nemški lovci so na tleh razbili dve angleški letali. Ose oklepne enote so ob podpori letalstva delovale proti premikajočim se angleškim silam v področju Tunisa. Nekoliko ujetnikov je ostalo v italijanskih rokah.

Italijanski in nemški lovci so v boju zbili 5 angleških letal. Poleti nad Palermo, Gelo in Vito (Trapani) so povzročili samo lahko škodo. Protiletalske baterije so zadele dvojce letal, od katerih se je eno zrušilo v morje, drugo pa v ribnik pri Bivieri. Ujetih je bilo pet mož posadke. Pri zadnjem bombardiranju Torina in okolice znašajo žrtve 14 mrtvih in 8 ranjenih. S svojega poleta se ni vrnilo na oporišče eno vodno letalo.

Ruska ofenziva pri Stalingradu pojenjuje

Dosedanji skromni uspehi so Sovjete veljali ogromne žrtve in velike količine vojnega gradiva

Berlin, 2. decembra. s. Tudi v zadnjih 24 urah, so včeraj izjavili v nemških vojaških krogih, se Sovjetom ni posrečilo doseči kakšnega uspeha večjega obsega. Prvobitne bojne črte Nemcev in zaveznikov so ostale nedotaknjene in sovjetski prodori, ki se dogajajo sem pa tja, so bili takoj po načrtu zaustavljeni. Obrambni boji se nadaljujejo in so zelo trdi. Iz tega se razvidi, da se zaradi naraščajoče učinkovitosti protitankov nemškega vrhovnega poveljstva položaj počasi usklajuje in da boljševiki polagoma izgubljajo vsako pobudo. Navzlic temu pa z nerazumljivo srditostjo prehajajo v napade, ker še vedno neumno upajo, da bi si za visoko ceno ustvarili položaj, ki bi bil zanje ugoden. Jasno je, da ima sovjetsko poveljstvo trdno določene cilje, toda sleherni dan, ki mine, zmanjšuje možnost dosega tega cilja, ki je o njem Stalin že dolgo sanjal. Na eni strani je treba vedeti, da se zmaga izmika iz sovjetskih rok, po drugi strani pa ostanejo zapisane ogromne žrtve, med katerimi je n. pr. nad 1000 oklepnih sredstev, ki so bila uničena na tem prostoru v 11 dneh. Te izgube obetajo imeti še usodne posledice. Ni pa izključeno, da bo Stalin napel znova vse svoje skrajne sile in bo vrgel v bitko vse rezerve, s katerimi razpolaga, da bi dosegel, če ne drugega, pa vsaj

za oko simpatičen uspeh, da bi vsekakor pričel Roosevelt, da se njegov vojni material, poslan v Rusijo, nahaja v dobrih rokah. Zatorej je gotovo, da tudi skrajni napori ne bodo imeli večjega uspeha in da bo napad splahnel, pri tem pa bodo ogromne žrtve padale pred nemško in zavezniško obrambo.

Madrid, 2. decembra. s. V čast vseučiliških študentov iz Madrida, ki so padli na vzhodnem bojišču, borec se proti boljševizmu v vrstah španske »sinje divizije« je bilo včeraj v Madridu slovesno pogrebno opravilo. Po verskem obredu, kateremu so prisostvovali številne osebnosti in predstavniki organizacij, so posvetili poseben spomenik »sinji diviziji«. Ta spomenik so postavili očete padlih sinov.

Finska se spominja triletnice, odkar je boljševiška Rusija sprožila napad nanjo

Helsinki, 2. dec. s. Vse finsko časopisje se je spominilo tretje obletnice sovjetskega napada na Finsko in je zatrdilo, da je sedanja vojna logična

Pregled vseh zmag proti nasprotnemu brodomu v preteklem mesecu

Nemške pomorske in letalske sile so potopile 166 ladij s skupno 1 milij. 35.200 tonami — Sovjetski napadi pri Tuapseju, ob Tereku, med Volgo in Donom, pri Kalininu in Toropcu krvavo zavrženi — V 10 dneh so Rusi izgubili vsega 1172 oklepnikov

Hitlerjev glavni stan, 2. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo naslednje poročilo:

Nemške letalske in mornariške jedinice so v novembru potopile skupno 166 nasprotnih ladij s skupno 1.035.200 tonami. Uspeh meseca septembra 1942 je bil s tem za 23.500 ton prekošen. S tem je dosežen doslej največji rezultat v tej vojni.

Podmornice so uničile od tega v Severnem in Južnem Atlantiku, v Severnem morju, ob obalah Indijskega oceana in pred obalami severne Francoske Afrike 149 nasprotnih trgovskih in prevoznih ladij s skupno 955.200 tonami. Nemški brzi čolni so v Severnem morju in v Rokavskem prelivu potopili 8 ladij z 20.000 tonami. Oddelki bojnega letalstva so potopili 9 trgovskih ladij s 60.000 tonami. Težko poškodovanih, in sicer tako, da je večje število izmed njih mogoče ceniti za popolnoma izgubljene, je bilo od podmornic nadaljnjih 30 ladij, od letalstva pa 72 ladij. Pod najtežimi vremenskimi in bojnimi pogoji so nemške podmornice potopile v novembru največje mesečno množino nasprotnega ladjeva v tej vojni, ki uspeh, dosežen v septembru, prekaša za okoli 200.000 ton.

Od nasprotnih vojnih ladij so nemške podmornice v novembru potopile 3 križarke, 6 rušilcev, 2 korvete in 1 podmornico. Poškodovale so s torpedi 1 nosilko letal, 2 križarki, 3 rušilci in več stražnih ladij. Letalstvo je potopilo 1 podmornico in 1 manjši enoto. Poleg tega so bile poškodovane 1 oklepna ali težka križarka, 4 nosilke letal in 28 križark, rušilcev in manjših ladij, deloma s ponovnimi zadetki.

V teh številkah težke izgube sovjetskega trgovskega in prevoznega brodomu niso vštete. Letalstvo je v novembru v Crnem morju, Kaspiškem morju, na dolnji Volgi in na Ladoškem jezeru potopilo 19 sovjetskih prevoznih ladij, vlačilcev in drugih ladij razne velikosti, med njimi 2 petrolejske ladij. 26 sovjetskih preskrbovalnih ladij je bilo poškodovanih. V letalskih nastopih velikega obsega je bila potopljena 1 sovjetska topničarka, 2 topničarki, 1 protiletalska ladja in 2 brza čolna pa so bili poškodovani.

Hitlerjev glavni stan, 2. decembra. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Sovjetski napadi v prostoru severovzhodno od Tuapseja so se z velikimi izgubami zanje zrušili.

Tudi na odseku ob Tereku so bili sovjetski napadi deloma s protinapadi odbiti. Včeraj so se nadaljnji sovjetski napadali poskusi med Volgo in Donom ponesrečili z nenavadno visokimi izgubami za nasprotnika. Nemški protinapadi so vrgli nasprotnika preko izodišnih postojank nazaj. Zajetih je bilo mnogo ujetnikov in plena.

Krajevni sovjetski napadi v velikem Donovnem kolenu so se ponesrečili. Bojna, strmoglavna in rušilna letala so uspešno podpirala nastope kopne vojske. Lovska letala so sestrelila 43 sovjetskih letal, protiletalsko topništvo pa 8. Tri lastna letala so bila izgubljena. Postojanke sovjetske vojske in železniške naprave ob srednjem Donu so bile bombardirane podnevi in ponoči.

Jugozahodno od Kalinina in v prostoru okoli Toropca se nadaljujejo ogorčeni boji. Strmoglavci in bojna letala so deloma v nizkih poletih izvedli uničujoče napade na zbirališča sovjetskih oklepnih sil, čete na pohodu in prevozne kolone.

V času od 20. do 30. novembra so oddelki vojske na vzhodnem bojišču uničili 1024 sovjetskih oklepnikov, letalstvo in protiletalsko topništvo pa nadaljnjih 148 oklepnikov.

Na bojišču v Cirenajki samo krajevni boji. Angleške čete in neko letališče so bile napadene z bombami in letalskim orožjem.

Nemške in italijanske oklepne jedinice so ob močni podpori letalstva napadle prodirajoče zavezniške motorizirane kolone v Tunisu in zaleje ujetnike. Bojna letala so podnevi in ponoči bombardirala pristaniške naprave v Boni in Alžiru, pri čemer je bila med drugim zadeta neka velika prevozna ladja.

V južni Angliji so lovka letala podnevi in ponoči obstreljevala razne vojaške naprave in sestrelila nad morjem 2 angleški letali. Dve nemški letali pogrešamo.

Berlin, 2. decembra. s. Trdi boji jugovzhodno od Ilmenskega jezera so se na zadnji dan novembra nadaljevali. Po poročilih DNB, so boljševiki napadli nemške črte z okrog 40 oklepnimi vozili in velikimi topniškimi oddelki, toda odbiti so bili zaradi ognja nemškega težkega in lahkega orožja. Na sosednjem odseku so Sovjeti poskušali vdreti, toda tudi tukaj jim je nakana spodletela, preden so sploh mogli priti v neposredno bližino nemške črte. Sovražniške izgube so bile občutne. Uničenih je bilo 26 oklepnih vozil.

Vesti 2. decembra

V Gibraltar so privlekli angleški rušilec, ki je imel vidne hude poškodbe na krmi, na poveljniškem mostu in na dimniku. Rušilec so odpeljali v ladjedelnico na popravilo.

Japonska z velikim zanimanjem sledi boju indijskega naroda za doseg lastne neodvisnosti, je dejal general Ivane Macui v nekem govoru članom lige za neodvisnost Indije in združenja Filipincev. Dejal pa je tudi, da je vprašanje Indije eno najvažnejših svetovnih vprašanj, in da se bo vsa Azija strnjeno borila za osvoboditev azijskih plemen.

Iz Ankare poročajo, da so v Egipt prišle prve čete ameriške vojske, sestavljene iz zamorcev. Pojava teh čet je na ulicah nekaterih mest izzvala nezadovoljstvo prebivalstva.

Zaradi požara ki je nastal v gledališču »Cocoanut Grove« v Bostonu, je bilo do sedaj ugotovljeno, da je izgubilo življenje 477 oseb, mnogi ranjeni pa se bore s smrtjo.

Timošenko bi moral imeti vsa drugačna sredstva, če bi hotel nemško in zavezniško vojsko prisiliti k umiku, piše turški list »Ikdame«. Takih sredstev pa verjetno ne bo mogel zbrati iz zalega njegove ofenzive ne presega mej krajevnega nastopa.

Japonski viceadmiral Hidečiki Katagiri je bil imenovan za načelnika letalstva pri cesarskem glavnem stanu in za člana vojnega sveta, kontradmiral Kangi Ugava pa za načelnika fiskevne službe mornarice pri cesarskem glavnem stanu ter za člana zaleda za preučevanje totalne vojne. Nadalje so imenovali šest novih divizijskih in štiri brigadnih generale.

Čilski notranji minister Morales je iz zdravstvenih razlogov odstopil, toda predsednik republike ga je prosil, naj zaenkrat še naprej vodi svoje posle. Nato pa je Morales umaknil svoj odstop in si vzel le 14 dni dopusta.

Veliko delo italijanskega zavoda za preučevanje renesanse

Firenze, 1. decembra. s. Pod predsedstvom italijanskega akademika Giovannija Papinija se je zbral svet narodne ustanove za preučevanje renesanse. Pri sestanku je bil tudi minister za ljudsko prosveto. Predsednik je najprej prebral računsko zaključke, potem prikazal delovanje v preteklem letu in svetu predlagal pobude za bodoče leto. Nato je ekse. Papini govoril o odnosih z večjimi tuji središči, kjer so bili ustanovljeni oddelki tega zavoda; razpravljal je o delu italijanskih odsekov, posebej še lombardskega, ki je ustvaril »razstavo ljudskega tiska in slikanje lombardske renesanse« ter priredil tečaje in objavil zelo zanimive izdaje. Govoril je tudi o izdajah glavnega sedeža zavoda. Svet je nato z odobrenjem

ministrstva za narodno vzgojo sklenil ustanoviti narodni odbor »Michelangelo«, ki naj bi bil središče preučevanja in pobud za globlje spoznanje tega velikega italijanskega duha, ter je določil poseben sklad za dela, ki jih je treba uresničiti. Poleg tega je odredil za prihodnje pomlad vrsto predavanj o pesništvu renesanse, o italijanskih mornarjih preporodač ter nekaj predavanj o umetninah samostanov in manjših cerkva v prvem preporodu. Končno je sklenila odpreti posebno fotografsko zbirko, kjer imajo že nad 40.000 fotografij ter knjižnico umetnostne zgodovine, ki bo vključena fotografski zbirki. Prof. Salvi je predlagal slavnostni spored v čast velikemu humanistu Leonardiju Bruniju za petstoletnico njegove smrti.

Italijanski hitri čolni na Ladoškem jezeru

Helsinki, 2. dec. s. V tovariškem vzdušju je poveljnik finske obrambe na Ladoškem jezeru izročil poveljniku italijanskih torpednih čolnov za sleherni vojni enoto po eno zastavico finske mornarice. To dejanje, je dejal pri tem obredu poveljnik obrambe Ladoškega jezera, simbolizira hvalno priznanje finskih oboroženih sil za odlične prispevek, ki so ga v skupni borbi proti boljševizmu dale junaške posadke hitrih italijanskih enot na največjem jezeru v Evropi in katere so zmerom silno zmagovala nad nasprotnikovimi silami, čeprav so bile slednje vedno v veliki premoči.

Berlin, 2. decembra. s. Iz vojaškega vira javljajo, da so pri Toropcu našli Stalinov ukaz pod št. 139, v katerem je bilo ukazano, da je treba slehernega ruskega vojaka, ki bi se za več kakor 20 m oddaljil iz prvobitne bojne črte, nemudoma ustreliti, in sicer mora to storiti vojak, ki je ubežnemu najbližji. S tem svojim ukazom hoče Stalin brez dvoma zaježiti vedno bolj naraščajoče dezerterstvo boljševiških vojakov.

Prva obletnica vstopa Japonske v vojno

Tokio, 2. decembra. s. 8. decembra se bo zaključilo leto sijajnih prostranih vojnih nastopov japonskih oboroženih sil na ogromnih bojnih področjih v vzhodni Aziji. Skupne številke govore na najbolj prepričljiv način o velikanskih uspehih te neizmerno vojne, ki so jo japonski vojniki vodili proti pohlepni računom anglosaških bogatašev in njihovim zaveznikom, in sicer od Pearl Harbourja do Hongkonga, od Filipinov in Malajske pa do Singapure, od Indijskega otočja pa do Aleutov, dalje od neštevilnih otočij Tihiga oceana pa

prav do preddurja avstralske celine. Posebno so znamenite številke, ki nedvoumno dokazujejo uspehe, čeprav jih nasprotnik skuša z vsemi sredstvi zmanjšati. Japonska pomorska moč stalno narašča. Vsa ponosna bilanca teh japonskih zmagovitih nastopov se razvija iz naslednjih rezultatov: z drznimi napadi so Japonci uničili nasprotniku 243 vojnih ladij, med katerimi je bilo 11 oklepnih, 13 letalonosilk, 41 križark in 38 rušilcev, vse to je bilo potopljeno. Potem pride vrsta 127 enot, ki so bile resno poškodovane, med njimi 11 oklepnih, 4 letalonosilke, 20 križark in 19 rušilcev. Vsemu temu je treba prišteti še 394 potopljenih prevoznih ladij, nad 510 pa jih je bilo zajetih. S temi uspehi, ki jim ni enakih v vsej zgodovini, si je Japonska sijajno utrdila svoje temelje in postavila trdna tla za uvedbo in razvoj velike vzhodne Azije, kar je temeljna točka novega reda v tem ogromnem prostoru.

Japonski letalski napadi na Port Moresby

Tokio, 2. dec. s. Poročila, ki so dospela iz nekega japonskega oporišča, povedo, da so japonske letalske sile predvčerajšnji večer pomnožile svoje napade na pristanišče Port Moresby na Novi Gvineji in da so povzročile težko škodo pristaniškim napravam in drugim vojaškim ciljem. Japonska letala so zadelala tudi vojašnice in skladišča. Vsa japonska letala so se vrnila s svojega poleta.

Francoska Indokina je zvesta maršalu Petainu

Saigon, 2. dec. s. Poročajo, da je podadmiral de Coux, generalni guverner francoske Indokine, ponovno potrdil svojo zvestobo in vdanost vladarju maršalu Petainu. V neki izjavi je de Coux povedal, da bodo vse pokrajine francoske Indokine ostale zveste in podložne vichyjski vladi.

Avdiencia pri Kralju in Cesarju

Rim, 2. dec. s. Kralj in Cesar je sprejel v zasebno avdienco Carla Röchelmyja, ravnatelja »Squila Italica« v Bernu.

Spori med pristaši Darlana in De Gaulleja v Siriji in Libanonu

Ankara, 2. dec. s. Potovanje britanskega komisarja za srednji vzhod Caseja v Bairut razlagajo v tukajšnjih krogih kot dokaz za razkol med pristaši generala De Gaulleja in pristaši admirala Darlana v Siriji in Libanonu. Po poročilih iz vzhodnih virov misli Casey priti v stik s predsednikom obeh držav in bo poskušal odpraviti politično in upravno zmedo, ki v tistih krajih vlada in izgladila spore, ki so med vojniki in častniki, pristaši de Gaulleja in Darlana vedno pogostejši. Že nekaj časa opazujejo Angleži s precejšnjo zaskrbljenostjo, kako se v iraško upravo vrivajo severnoameriški tehniki, ki so jih združene države poslale s pretvezo, da bodo nadzorovali uporabo opreme, ki jo tjakaj pošiljajo na temelju proslulega zakona o posojanju in dajanju v najem. Da bi preprečili popoh prevzem iraške pasivne obrambe po Amerikaneih, je iraška vlada na britanski predlog nujno pozvala egiptске tehnike in jim dala v roke to organizacijo. Toda ta ukrep je izzval celo vrsto sporov med Angleži in Amerikanci, ki so se izrazili ostro proti iraško-egiptskemu dogovoru. Tako spori med Darlanom in de Gaulleom vznemirjajo tudi druge države in to spretno izrabljajo Angleži v svojo korist.

30. obletnico albanske neodvisnosti so praznovali Albanci tudi v Bolgariji. V soljski mošaji je bil muslimanski verski obred, pri katerem so bili navzočni predstavniki italijanskega poslanstva. V italijanskem domu pa se je nato zbrala albanska kolonija na povabilo italijanskega poslanika.

8 turškega trga je izginil skoraj ves tobak. — Menda je temu vzrok vladni odlok, ki je zvišal cene tobaku za 50 odstotkov.

Uradni razglasi

Predpisi glede zaplembe blaga

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja:

Člen 1. V vseh primerih kršitve predpisov o ureditvi proizvodnje, oskrbe, potrošnje in cen se mora vselej odrediti zaplemba zadevnega blaga, tudi če je ne odreja izrečno posebne določbe za posamezni predmet. Zaplemba lahko odredi občupravno oblastvo prve stopnje, tudi ob kršitvah, ki so taka kazniva dejanja, da so zanje pristojna sodna oblastva. V primeru oprostitve pri teh sme obdolženec zahtevati izkupiček od prodaje po naslednjem členu. Izkupiček prodaje zaplenjenega blaga se steka v »Bednostni sklad« proračuna Visokega komisariata.

Člen 2. V smislu določb prednjega člena se zaplenjeno blago, če je živilo ali podobno in spada pod poslovanje Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda, odklepe temu zavodu, ki pa mora vplačati protivrednost v prej navedeni »Bednostni sklad« po vsakokratni za uvoznika ali proizvajalca določeni prodajni ceni, s pridržkom odobritve ravnanja računovodstva Visokega komisariata. Vse drugo blago pa se mora prodati po predpisih, veljajočih za prodajo stvari, zadevajajočih kaznivo dejanje (corpora delicti).

Člen 3. Vsote iz denarnih kazni, ki jih izrekajo sodna in upravna oblastva za kršitve iz člena 1. in oskrbovalnih predpisov vobče, se odvajajo še nadalje v sklad »Denarne kazni in globe« Visokega komisariata.

Člen 4. Ta naredba, s katero se razveljavljajo vse druge, njeje nasprotujočee ali z njo ne združljive določbe, stopi v veljavo, ko se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Kolektivna pogodba med trgovci in njih nameščenci

Radi pravičnega tolmačenja te pogodbe se pojasnjuje sledeče:

Kolektivna pogodba velja od 1. decembra t. l. Nameščenci, ki prejemajo plače za nazaj, dobe plače po novi pogodbi 31. decembra t. l. Onim pa, ki prejemajo plače naprej, je stopila

ugodnost pogodbe v veljavo že 1. decembra t. l. Povišek plač se računa na osnovne plače, ki so bile v veljavi dne 1. avgusta 1941. Če je torej nameščenec prejemal 1. avgusta 1941 700 lir osnovne mesečne plače, mu gre 30 odstotni povisek, kakor je predviden v kolektivni pogodbi. V primeru, da je bila plača nameščencu zvišana med 1. avgustom 1941 do 30. novembra 1942 od minimalne plače Lir 524.— na Lir 700.— mesečno, ne gre nameščencu nikak povisek. Drugi primer: nameščenec je imel 1. avgusta 1941 osnovne plače Lir 1000.—, do 30. novembra 1942 je prejel od šefa mesečni povisek Lir 200.—, da je znašala mesečna plača Lir 1200.—. Po novi pogodbi tak nameščenec nima pravice do poviška, ker mu je bil ta povisek (10%) že priznan s to pogodbo.

Vsak povisek plače po novi kolektivni pogodbi gre torej vedno od osnovne plače, ki jo je nameščenec dejansko prejemal 1. avgusta 1941 in ne od morebitne povisene plače, katere je bil nameščenec deležen po 1. avgustu do 30. novembra t. l. Nameščencem, ki so prejemali osnovno plačo dne 1. avgusta 1941 v znesku Lir 700.— do 900.— (člen 2, točka 1 a) in b) pogodbe) in ki nimajo po dovršeni učni dobi že dveletno zaposlitev, pripada po novi pogodbi le 20% povisek.

Vsi delodajalci morajo dne 15. decembra izplačati osebju božičnico v višini polmesečne plače. Onim, ki prejemajo tedensko ali 14-dnevno plačo in ne spadajo pod § 524 zakona o obratih, se zviša minimalna mezda Lir 2,16 za 30% in prejmejo dne 15. decembra t. l. 6-dnevno božičnico.

Osebe, ki že prejema doslej višje prejemke, obdrži svoje prejemke neokrnjene, kar velja tudi za običajno 13 plačo, ki so jo doslej prejemali.

Kolektivna pogodba ne posega v delovni čas, ki je predpisan za trgovske obratovalnice in delovni čas pomožnega osebja z dne 16. aprila 1929.

Kolektivna pogodba je v celoti objavljena v »Trgovskem listu« št. 94 z dne 27. novembra 1942.

Vedno manj sodnih stanovanjskih odpovedi

Ljubljana, 2. decembra.

V letih pred vojno so bile izredno redke sodne odpovedi, s katerimi so hišni gospodarji zahtevali od najemnika izpraznitve v najem danih stanovanjskih in drugih prostorov. Bilo jih je na leto takole 15 do 20. Tudi sodne določbe so bile takrat redke. Prva leta po vojni je bila zelo velika stiska za stanovanja, pozneje pa so se začele zelo množiti sodne odpovedi stanovanj, ker so najemniki navadno zaostajali s plačilom najemnine, zlasti v letih velike gospodarske krize in stiske od 1929 do 1933. Takrat so bile sodne stanovanjske odpovedi prav številne.

V letu 1942 bo sodna statistika pač kratko zaznamovala, da so se sodne stanovanjske odpovedi primerno omejele in da se je njih število napram lanskemu letu zelo zmanjšalo. V 11 mesecih je okrajno sodišče v Ljubljani zaznamovalo celotno 663 odpovedi, ko jih je bilo lani še 1158. Značilen za presojo gospodarskih in socialnih prilik Ljubljane je tudi pregled odpovedi za zadnje tri mesece v primerjavi z lanskimi. Septembra letos je bilo zaznamovanih na sodišču 44 odpovedi, lani 123, oktobra letos 43, lani 85 in novembra letos 41, lani 54. Pri letošnjih stanovanjskih odpovedih je bilo

podanih do 15 ugovorov ter so se začele navadne pravde zaradi izpraznitve stanovanja.

Pri novembrskih odpovedih je bil naveden kot glavni razlog za izpraznitev stanovanja »soroštvo«, da hišni gospodar rabi stanovanje za svojega poročenega sina ali za hčerko, ali pa sam. Neki gospodar je stanovanje odpovedal najemniku, ker je hiša dobila drugega lastnika, ki bo stanovanja rabil sam in za svoje sorodnike. V dveh primerih je bilo stanovanje odpovedano, ker sta najemnika ostala najemnino dolžna za 4 in 5 mesecev. V odpovedih je bil v večini primerov naveden enomesečni selitveni rok, v nekem primeru pa zahteva gospodar izpraznitve lokalov za 1. april prihodnjega leta.

Sodišče upošteva, kot razlog tudi žalitve gospodarja in njegove žene. Tako je neki najemnik, odnosno njegova žena hudo žalila gospodarja in njegovo ženo. Najemnikova žena je kričala: »Tvoja (gospodarjeva) žena spada v norišnico, pa še tebe bomo tja poslali, ko pride oblast.« Nek drug gospodar pa je prav drastično opisal splošne razmere v njegovi stanovanjski hiši, ko pravi v svoji vlogi: »V zadnjem času so v stanovanju stranke na dnevnem redu prepri, pretepanja, kriki in ropoti, razbijanja z vratmi, zmerjanja in preklinjanje. Vse to povzroča najemnik in njegovi sostanovalci. Je pravi pekel. Vlada nemir in nered, tako da so morali na prošnjo sosedov in drugih stanovalcev intervenirati Kr. karabinjerji, potem celo vojaška patrola. Ti so šele napravili v hiši mir. Stranka napravlja v hiši neznosne razmere.« Sodišče je tej odpovedi ugodilo. Drugeče se najemniki uklonijo željam gospodarja in se mirno izselijo, ko dobe drugje njim primerno stanovanje. So pa tudi drugi gospodarji, ki radevolje potrpe, da stranka dobi drugo stanovanje.

Videm-Dobrepolje

Vsi naročniki naših listov lahko poravnajo naročnino v kaplaniji. Tu lahko naročite »Slovenčev koledar« in »Slovenčev knjižnico«. Koledar izide že za Miklavža, zato pohitite. V kaplaniji dobite tudi vse informacije!

S. S. VAN DINE:

Skrivnostni tekač

Kriminalni roman

Dekle je kolebalo in vrglo oči na Arnessona, kakor bi ga hotela vprašati za svet. Ko je priklimal, da se strinja s tem, smo se vsi skupaj podali spod.

»Evo, tu je tista omara,« je dejala in s prstom pokazala na kos oprave blizu okna.

Stopila je bližje ter odprla majhen predal ob kraju omare. Čisto zadaj med drugo šaro v predalu je bila stara avtomatična pištola, vrste »Colt« in kalibra 9 milimetrov. Slišali smo, kako je dekle začudeno vzkliznila.

»A tu je vendar samo en samokres! Drugi je izginil!«

»Bil je manjši, ne?« je vprašal Vance.

»Da, res je bil manjši...«

»Kalibra 7 milimetrov, ne?«

Dekle je pritrdilo in zbegano pogledalo Arnessona.

»Kaj hočemo, Bella?« je dejal Arnesson. »Je pač izginil. Ni izključeno, da ga je kdo od tvojih prijateljev dokostrel v taktu v žep, da si iz obupa, ker je slabo streljal, požene kroglo v glavo...«

»Bodi vendar malo bolj resen, Si-

gurd.« ga je prosila Bella, že kar nekoliko preplašena. »Kam je vendar mogel izginiti?«

»Torej spet nova skrivnost. Izginil je star 7 milimetrski samokres. Kdo naj ga najde?«

Vance je tedaj obrnil pogovor drugam.

»Gospodična Dillard, morda ne bo napak, če nas pospremite še h gospe Druckerjevi. Dve, tri stvari bi jo rad vprašal. Ker ste tukaj, smatram, da ste odložili svoj sprehod in da je zdaj gospa doma.«

»Ah, danes je ne smete več nadlegovati...« je prosila dekle z žalostnim obrazom. »Res eva odložila vašin sprehod, ker je uboga gospa vsa razburjena. Če bi le vedeli, kako se je zadnje čase spremenila! Danes dopoldne jo je nekaj prijel, da jo muči in ji ne da miru. Malo prej, ko sem jo položila v posteljo ter pričakovala zdravnika, ki sem ga bila poklicala po telefonu, je vzenomer vzklizlala kakor v neki zblaznelosti: John Sprigg, John Sprigg...«

»Ni tako nujno,« jo je potolažil Vance. »Lahko še malo počakamo.

Ko smo bili čez nekaj trenutkov spet v salonu, je Arnesson, ki je stal pri kamini, posmešljivo pogledal Vanceja.

»John Sprigg, John Sprigg! Lady Mae je znala latinsko. Če je že blazna, gotovo ni popolnoma blazna, kajti nekatera koleca v njeni glavi se vedno pravilno tečejo, še preveč. Kakšna skrivnost so ti človeški možgani! Poznam nekaj slovitihi šabistov, ki morajo imeti postrežnice, da jih oblačijo in jim nosijo hrano v usta.«

Zdelo se je, da se Vance nič ne zmeni zanj. Ustavil se je pred majhno stekleno omario v zidu pri vratih in je bil videti ves zatopljen v stare izrezljane kitajske umotvore.

»Tale slon pa ni pristno kitajski,« je pripomnil malomarno. »To je bujni nija iz dobe propada, ki je čer dobro izdelan, pa je vendar samo posnetek.« Zazehnilo se mu je, nato pa se je obrnil k Markhamu. »E, stari moj, zdi se mi, da nimamo tu več kaj opraviti. Kaj če bi šli? Lahko pa bi naredili še kratek obisk pri gospodu profesorju ne? Kaj misliš? Ali nas morete trenutek počakati tu, gospod Arnesson.«

Arnesson je nagrbnil čelo očitno nekoliko presenečen, pa se je hitro epet premagal in z nekam jeznim nasmehom pripomnil:

»Naj bo...«

»Začel je znova basati tobak v pipo.

Profesor Dillard je bil zelo slabe volje, ko nas je zagledal.

»Bili smo obveščeni,« je začel Markham, »o nekem vašem razgovoru, ki ste ga imeli davi pred zajtrkom z gospo Druckerjevo.«

Mišice na profesorjevem obrazu so se kar krčile od jeze.

»Je morda to stvar, ki zanima okrognežne upravnike, če jaz govorim na svojem vrtu s sosedom?«

»Tega ne trdim. A mi vodimo preiskavo, ki približje in zelo resno zadeva vašo hišo, in ne mislimo zlorabljati vaše pomoči.«

»Dobro je,« je pikajoče odvrnil stari profesor. »Davi sem videl gospo Druckerjevo in nikogar drugega. Je to tisto, kar bi radi vedeli?«

»Nismo prišli zaradi tega k vam, gospod profesor,« je dejal Vance mirno. »Zvedeti smo hoteli od vas samo to, če za časa razgovora, ki ste ga imeli davi s staro gospo, niste morda opazili v njenem vedenju kaj posebnega.«

Profesor je hotel osorno odgovoriti, pa se je zdržal in samo hladno dejal:

»Ne, ničesar posebnega nisem opazil.«

»Ali ni bila gospa nič nemirna, razburjena?«

Del prodigio della Lampada Osram

Un filo già spiralizzato viene ancora riavvolto su se stesso a spirale. Da questo processo di lavoro, che non può essere seguito ad occhio nudo, risultano distribuite, su di una lunghezza di cm. 2 1/4, circa 3600 spire che sono di nuovo avvolte in più di 100 altre spire, senza che esse abbiano a toccarsi fra di loro. La superficie del filo che disperde calore diventa così la più piccola possibile e l'efficienza luminosa, la più alta che si possa raggiungere.

Perciò si ottiene con le

LAMPAD E OSRAM - D molta luce e poco consumo

Žica že enkrat oblikovana v obliki vijčnice se navije še enkrat v obliki spirale. S tem postopkom pri izdelovanju, ki ga ne moremo videti s prostim očesom, dosežemo na razdaljo 2 1/4 cm. okoli 3600 zavojev, ki so poleg na novo navili v obliki drugih stotih zavojev, ne da bi se med seboj dotikali.

Površina žice, ki izžareva toploto postane tako kar najmanjše in svetlobni efekti največji, kar jih je mogoče doseči. Zato dosežemo z

OSRAM - D ŽARNICO mnogo svetlobe in majhno porabo

G 3

Nagrada dvojčkoma

Visoki komisar je iz Ducejevega sklada posilje vasi 45. občina Metlika-okolica ob priliki rojstva dvojčkov nagrado v znesku 600 lir.

Nov izredni komisar pri Rdečem križu

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odloča:

Na mesto zaradi bolezni odsotnega majorja De Nakicha se imenuje za komisarja pri Rdečem križu v Ljubljani prvi kapetan zdravnik Italijanskega rdečega križa dr. Franc Buccheri.

Ta odločba stopi takoj v veljavo in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Delitev jaje ljubljanskim potrošnikom

Te dni bodo razdeljena prebivalstvu mesta Ljubljane sledeče količine jaje: 1. otrokom do 3. leta po 3 jajca; 2. mladini od 3. do 18. leta po 2 jajci in 3. vsem ostalim osebam po 1 jajce. Jajca bodo dobili potrošniki na sledeči način: a) proti predložitvi nabavne knjižice za meso po 1 jajce na vsako osebo; b) na odrezek »R« nove dodatne decemberske živilske nakaznice »GM«, ki jo ima mladina do 18. leta po 1 jajce in c) na odrezek »K« iste nakaznice, katerega pa imajo samo otroci do 3. leta, po 1 jajce.

Potrošniki bodo dobili jajca po sledečem razporedi: pri trdkih Poganičnik Franc, Bleiweisova 33; 2. in 3. dec. potrošniki z začetnimi črkami A-D; 4. in 5. dec. E-G; 7. in 9. dec. H-J; 10. in 11. dec. K-L; 12. dec. M-O;

pri trdkih F. Nikelsbacher, Pražakova ulica: 2. in 3. dec. potrošniki z začetno črko P; 4. in 5. dec. R; 7. dec. S in 8; 9. dec. T in U; 10. in 11. dec. V-Z.

Delitev fižola za mesec december

V mesecu decembru bodo dobili ljubljanski potrošniki pri svojih trgovcih po 1 kg fižola na odrezek »H« decemberske živilske nakaznice.

Delitev marmelade na živilske nakaznice

V mesecu decembru bo dobila marmelado v mestu Ljubljani samo mladina do 18. leta in sicer po 1 kg na osebo na odrezek »S« dodatne živilske nakaznice »GMabec«.

Prvenstvo Ljubljane za l. 1942 v table-tenisu

Sportna sekcija »Hermes« bo priredila 6. decembra prvenstvo Ljubljane v table-tenisu za verifikacijo in neverificirane igralce-Slovence, in sicer v naslednjih točkah:

I. kategorija: pravico imajo vsi igralci Ljubljanske pokrajine. Prvak prejme naslov »Prvak Ljubljane za leto 1942« in pokal, ki preide v njegovo trajno last. Drugi, tretji in četrti pa praktična darila. Igra se po sistemu izpadanja, zadnja četvorica igra medsebojno po četrt-finalu za placement.

II. kategorija: pravico igranja imajo vsi verifikirani in neverificirani igralci Ljubljanske pokrajine, ki na zadnjem turnirju niso dospeli v glavnem turnirju med zadnjo osmerico, in zmagovalci tolažilnega tekmovanja. Zmagovalci prejmejo štiri praktična darila.

Prvenstvo dam: zmagovalka prejme naslov »Prvakinja Ljubljane za leto 1942« in lepo praktično darilo. Druga, tretja in četrti (ako bo število prijav znašalo najmanj 20 igralcev) prejmejo lepa praktična darila.

Prijavnina za vsako disciplino je 5 lir. Igralci II. kategorije morajo igrati tudi v I. kategoriji. Začetek tekmovanja I. in II. kategorije ob 8. damska skupina ob 10 v dvorani hotela Miklič. Tekmovanje je pravilno prijavljeno CON-iju ter odobreno. Vstopnina za gledalce 1 L. Po končanem tekmovanju razdelitev nagrad.

Sportni drobci

Včeraj so začeli na Dunaju z veliko drsalno sportno prireditvijo. Ta bo trajala še danes in jutri. Razen odličnih dunajskih drsalcev bodo na sporedu nastopili tudi madžarski gostje. Nastopil bo madžarski mojster v teku na ledu György v. Betend in Edvard Kilalye. Drsalno umetnost bosta pokazali tudi sestrji Eva in Marika Saary. Družbo jima bo delala Andreja Kesksey. Od Dunajčanov pa bodo gledali nemško prvakinja Marjo Muselkovo, Riharda Zellerja, ki spadata gotovo med vrhove dunajskega drsalnega sporta.

Kupujte kvalitetna Miklavževa darila

Albume, spomnske knjige, nalivna peresa, pisemski papir, keramiko, devotionalije, križe, plakete, šolske potrebščine, slikanice

PAPIRNICI LJUDSKE KNJIGARNE, LJUBLJANA

Pred škofijo štev. 5 — Miklošičeva cesta štev. 5

23.
Nekega dne pa je pastirček zvalil župnikov vrt na stezico med sadnimi drevesi, cvetličnimi grmiči in gredicami.
Ker je bila huda vročina, se je napotil proti obzidju, po katerem se je spenjal in plazil temnozeleni bršljan.

24.
Tam v kotu obzidja pa je bil velik križ. Na njem je visel križani, ki je bil v naravni velikosti, kakršnega pastirček še nikoli ni videl, saj je živel samoto življenje pri planinskem kmetu na pohorskem vrhu.
Križani je bil živ in pastirček je padel od strahu na kolena.

Miklavž je pred 40 leti prišel na Kongresni trg

Ljubljana 3. decembra.

Ta teden je tradicionalni Miklavžev teden. Dnevi tega tedna so dnevi veselih nad in pričakovanj nedolžnih otrok. Mestni otroci se veselo, kaj vse jim bo prinesel Miklavž, ki bo hodil v soboto zvečer od hiše do hiše. Mogoče bo prišel tudi v nedeljo ob zgodnjih jutranjih urah, ko otročki še sladko spe in jim bo na krahlike nasul vse dosegljive dobrine in dobrine. Na deželi navadno otročki nastavljajo peharje pri botrih in sosedih, tako je bilo nekdaj. Sedaj je najbrže ta navada prenehala, kakor nehavajo vsi stari običaji.

V Miklavževem tednu je v Ljubljani živahen Miklavžev semenj. Kramarji, sejmarji, lektarji, branjeveci in drugi prodajalci so v starih časih, ko je še stala na Vodniškem živilskem trgu častljiva stara gimnazija, ta teden razstavili svoje šotore in razgledali svoje stojnice, pokrite s težkimi belimi plahutami na prostoru pred Marovo hišo in dalje ob Vodniškem spomeniku tja do Ljudske knjižarne. In kako je bilo živahno ves dan in posebno ob prvih večernih urah? Bradati osmošolci so se sprehajali, tudi kak visok cilindar se je pojavil med kramarji in kupoval stvari za Miklavža, drugače pa so solidne ljubljanske mamice marljivo izbirale od šotora do šotora ter kupovale za svoje milčice. Ko se ni bilo elektrike, je bila edina razsvetljava plinska luč in pa sveče po stojnicah in šotorih. Caroben odsev se je razlival od vsakega šotora.

Leta 1902, ko so že skoraj popolnoma porušili staro gimnazijsko poslopje, so imeli na magistratu nekoliko skrbi, kam naj bi prestavili Miklavžev šotor. Kje naj bo Miklavž? Bilo je vprašanje, ki je nekoliko motilo mestne očete. Razvijale so se tihe debate. Nekateri so bili za to, da bi Miklavža prestavili na Sv. Jakoba trg. Ta prostor bi bil zanj zelo primeren. Tako je trdila ena struja. Druga ni bila zadovoljna, češ da je večini prebivalstva ta trg zelo odročen. Prišla pa je brihtna glava in kratko dejala:

»Kam naj gre Miklavž? Na Kongresni trg. Tam je veliko prostora in nikomur ne bo v napoto!«

Obveljala je ta lepa misel skromnega mestnega očeta. In tako so pred 40 leti preselili Miklavža na Kongresni trg, kjer se sprva ni počutil popolnoma domačega, toda poznejša doba mu je poskrbela, da se je tam Miklavž prav udomačil, da je že tudi po občnem državljskem zakonu prostor na Kongresnem trgu takorekoč priposestoval in ga ne more nihče izpodrinuti.

Božična drevesca niso bila v stari Ljubljani tako v modi in tako upoštevana, kakor so bila takoj prva povojna leta od l. 1920. naprej. V stari Ljubljani so delali božična drevesca redki ljubljanci, večinoma petični in bahati meščani, daleč nekatera ljubljanska društva. Zato so navadno izanski kmetje pripeljali do 50 malih dreves, ki so jih razstavljali tam na trgu Sv. Jakoba ob Marijinem spomeniku. Leta 1902, pa se je moral tudi trg za božična drevesca seliti. Prestavili so ga tudi na Kongresni trg. Magistrat je tako odredil in časopisi so kratko objavili: Prodaja božičnih drevesc je letos ob južnem robu »Zvezde« in ne več na Sv. Jakoba trgu.

Tako je letos minilo 40 let, odkar prodajajo na Kongresnem trgu ob Zvezdi dobrine za Miklavža in božična drevesca.

Mizarski pomočniki, delavci na žagah in v raznih tovarnah predelave lesa so vabljeni, da se zanesljivo udeležijo organizacijsko-strokovnega sestanka, ki bo v nedeljo 6. decembra ob 9.30 poldne v tajništvo industrijskega oddelka Pokrajinske delavske zveze, I. nadstropje, soba št. 5. Na sestanku se bo obravnavalo zadržanje delojemalskega sindikata v predstojenih mezdah gibanjih. — Predsedstvo Pokrajinskega sindikata delojemalcev lesne stroke.

Izšle so težko pričakovane zanimive

Pohorske pravljice

BOGATO ILUSTRIRANE

SPISAL JIH JE JOŽE TOMAŽIČ

Najlepše, najlepše dario

Za Miklavža:

POHORSKE PRAVLJICE in VESELJA DOM, 3 knjige

Postanite naročnik »Slovenčeve knjižnice« — dokler je še čas!

Mišič Viljem — žrtev partizanskega nasilja

Kako se znajo partizani maščevati nad vsemi onimi, ki nočejo oditi z njimi v gozdove, nam dovolj jasno priča primer Mišiča Viljema iz St. Vida pri Stični. Ko je lani prišel iz Jesenic, je dobil povz, da mora tudi on oditi v gozdove in se udeleževati njihovih zločinov. Dolgo časa se je skrival pred njimi, raznih hišah in gozdu, ker na noben način ni hotel biti deležen partizanske krvočnosti in nasilja. Dolgo časa je begal iz kraja v kraj, dokler ga ni v bližini Velikih Pec zadela partizanska straža. Na povelje, naj odide z njimi, jih ni ubogal, zato so kar sami obsodili nesrečnega na smrt in smrtno obsodo tudi izvršili. Niti toliko pietete niso imeli, da bi mrtevca zakopali, ampak so pustili njegovo truplo psom in vranam v jed. Domačini so šele po nekaj tednih zakopali njegovo truplo v neposvečeni zemlji, kjer je morala čakati, dokler se niso partizanske tolpe umaknile iz teh krajev. Po njihovem begu so domačini truplo izkopali in ga prinesli na farno pokopališče v St. Vid. Na njegovem telesu so bili znaki mučenja, vse kaže tako, da so ga pobili s kamenjem.

Bilo mu je že 29 let. Poln ljubezni do svoje dobre žene in ljubkega otročka je bil marljiv delavec, priljubljen, kamor koli je le prišel. Tehnično solo je dovršil z odličnim uspehom v Ljubljani. Delaven in inteligenčen mož, pa ni bil po godu partizanski druhal in zato se ga je odločila ubiti.

Njegovo truplo sedaj leži v blagoslovljeni šentviški zemlji in čaka vstajenja ter plačila. Hudo prizadeti ženi in svojem izrekanemu našemu iskreno sožalje!

Predsedstvo Pokrajinskega sindikata delojemalcev tekstilne stroke vabi vse delavstvo, zaposleno v tekstilnih in pletilskih obratih v Ljubljani, da se udeležijo važnega sestanka, ki bo v soboto, 3. decembra ob 14. v tajništvo industrijskega oddelka Pokrajinske delavske zveze, Miklošičeva cesta 22. I. nadstropje, soba št. 5. Na sestanku bo podano poročilo o sklenitvi pletilske in tekstilne kolektivne pogodbe, zaradi tega naj se delavstvo sestanka v lastnem interesu zanesljivo udeležijo.

Ljubljana

Koledar

Sreda, 2. decembra: Bibijana, devica in mučenica; Evazij, škof; Pavlina, mučenica; Blanka, kraljica; Adrija, mučenica.

Obvestila

Lekarne. Nožno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20, in mr. Murmayer R., Sv. Petra cesta 78.

Maša zadušnica za pokojnim g. Matijo Spreitzerjem se bo brala v petek, dne 4. dec. ob pol 8. uri v cerkvi sv. Petra.

Opozarjamo občinstvo, da je zadnji dan razstave Kalin-Kregar-Omersa-Putirj v Jakičevem paviljonu v četrtek, dne 3. decembra. Ta dan bo imel ob pol 15. vodstvo po razstavi g. akad. slikar Stane Kregar. Obiščite razstavo.

Rokodelski oder. Rokodelski oder bo na praznik 8. decembra, vpriporil eno najlepših slovenskih dram, delo domačega pisatelja, »Višarska polena«. Drama je polna pristne kmečke karakteristike, ki daje igri posebno močan značaj in jo naredi prikupno. Ker mnogi niso dobili za prvo predstavo vstopnic in ker je za igro zelo veliko zanimanje, priporočamo, da si jih preskrbite v predprodaji v nedeljo in v torek dopoldne od 10 dalje.

Drž. tehniška srednja šola. Pouk za II. in III. letnike arh.-gradbenega, strojnega in elektrotehniškega oddelka prične v četrtek, dne 3. decembra t. l. ob 8.

Rokodelski oder. Nepozabna ostane vsakega gledalca srčkana porednica Roksi z njenimi dražestnimi domileki, ki povzročajo staršem neprijetnosti, a končno razvežejo vse dejanje v toplo idilo družinske sreče. Igralci Rokodelskega odra bodo igrali komedijo »Roksi« na Miklavžev nedeljo ob 5. uri popoldne (6. decembra). Opozarjamo na predprodajo vstopnic, ki bo na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12, I. nadst.

Rokodelski oder. Sveti Miklavž bo tudi letos prišel s svojim spremstvom na Rokodelski oder in obiskal naše drage malčke v soboto popoldne ob 4. Na sporedu je ljubka Miklavževa igrice »Miklavž prihaja« in obdaritev. Darila se sprejemajo v društveni pisarni, v petek od pol 3 do 6 in v soboto od 9 dalje do Miklavževega prihoda.

Drž. moška obrtna šola in Pokrajinska šola za glasbilo na Drž. tehniški srednji šoli. Pouk za vse oddelke (kiparski-rezbarski, keramični in graverski) in vse letnike imenovanih dveh šol prične v ponedeljek, dne 7. decembra t. l. ob 8. Učenci Drž. moške obrtne šole naj se navedenega dne zbero v učilnici št. 10/1 in učenci Pokrajinske šole za glasbilo v delavnici za glasbilo (prizemlje, soba št. 21, desno).

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sreda, 2. decembra ob 16.30: »Gradbenik Solnese. Red Sreda.

Četrtek, 3. decembra ob 16: Hamlet Red A.

Petek 4. decembra: Zaprti (generalika).

Sobota, 5. dec. ob 14. Princeza in pastirček.

Miklavžev nastop. Mladinska predstava.

Izven. Cene od 12 lir navzdol. — Ob 17.

»Ples v Trnovem«. Izven.

OPERA:

Sreda, 2. decembra ob 16. uri: »Traviata«.

Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Četrtek, 3. decembra ob 16. uri: »Slepa miš«.

Red Četrtek.

Petek, 4. decembra ob 15. uri: »Slepa miš«.

Izven. Cene od 24 lir navzdol.

Sobota, 5. dec. ob 16. »Thais«. Premiera. Red

Premierski.

Rokodelski oder. Sobota ob 4: Miklavžev večer. Nedelja ob pol 5: »Roksi«. Torek ob pol 5: »Višarska polena«. Predprodaja vstopnic na dan predstave od 10 do 12 in dve uri pred pričetkom v društveni pisarni, Petrankova 12/I.

Oče osmih nepreskrbljenih otrok — bolan išče kakršne koli podpore v denarju, hrani, obleki itd. Darove sprejema uprava »Slovenca« pod »Reven oče«.

Rumeno korenje, repo za ribanje, krmilno

peso in rumeno kolerabo je čas kupiti samo še nekaj dni. V trdem zimskem vremenu ne bomo mogli več uvoziti gornjih vrst blaga, zato opozarjamo vse reflektante, da jih prodajamo samo še nekaj dni v naših skladiščih v Maistrovi ulici 10 in v mesarski stojnici Fr. Ocvirka na Pogačarjevem trgu. Založite se pravočasno! Gospodarska zveza, Ljubljana.

A D'ENNERY:

DVE SIROTI

Frochardova je začela beračiti in hodila za pešci, zraven pa se pritoževala nad krivicami, kadar ni dobila nobenega solda.

Med tem pa njen brusac ni izgubljal časa.

Sreča se mu je nasmešnila, kajti v kratkem času si je prislužil zadosti česar, da je lahko nekaj nakupil za ubogo slepo deklico, da ne bi poginila od gladi.

Ko je prispel pred hišna vrata, je za trenutek obstal, potem pa se je ojunatil, opil na stopnice in stekel po njih v izbo. Zasišal je, kako je notri uboga sirota jokala.

»Gospodična!« je zaklical. »Ne jokajte. Ne morem vas osvoboditi, toda nekaj imam, da ne boste umrli od gladi.«

»Imate ključke vrat, gospod Peter?«

»Ne, toda živila vam bom dal skozi odprtno na strehi.«

Nikar se ne izpostavljajte nevarnosti, gospod Peter, kajti vi ste edini moj bratilec in vam dolgujem že mnogokaj...«

»Ne govorite tako, gospodična, saj je moja dolžnost, da v mali meri popravljam zlo, ki vam ga je naredila moja mati, jaz...«

Njegov glas je nenadoma zamrl. Obr-

nil se je in spodaj na stopnicah zagledal svojega brata, ki je imel roki prekržani na prsih in ga motril. Iz njegovega nagubanega čela je reževal prebral, da mu ni ušla prav nobena beseda pogovora z Luizo.

Jakob, ki je bil še vedno tih, je stekel po stopnicah gor, da je dosegel brata, ga zgrabil za pas in ga z obema rokama vrzel na dno.

Sepavec je od bolečine močno zarjul. Iz notranjine izbe pa se je v odgovor oglašil drug krič. Stepa deklica je uganila, kaj se je dogodilo.

Kerub je odprl s ključem vrata in vetopil.

»Morate storiti tisto, kar vam je ukazala moja mati.«

»Nikoli, gospod!«

»Morate! Bomo videli, kaj boste odgovorili čez dva dni.«

»Čez dva dni!«

»In zapomnite si, da vam nihče ne bo dal nič jesti. Prav nihče!«

Zaprl je epet vrata in odšel, brcnil z nogo svojega brata, ki je pobit obležal na tleh, in mu ukazal, naj gre z njim.

V.

Slepa deklica je nekaj trenutkov prisluškovala, potem pa se je je polotil strah.

Njeno zadnje upanje je splavalo po vodi pričo besed Frochardovega starejšega. Takoj je doumela, da poslej ne sme prav nič več pričakovati niti od Petra, potem, ko ga je brat zalotil, da je pokazal svoje sočustvovanje do nje.

Dva dni!

Morala bo čakati dva dni, ne da bi mogla potolažiti lakoto, ki jo je stiskala, ne da bi mogla potolažiti žejo, ki jo je mučila.

»Čez dva dni bom že mrtva!«

Frochardova ni računala na odločnost sirote, niti na njeno moralno silo. Ta brezsrčna starka ni verjela, da bi mogle biti duše, ki bi bile ustvarjene tudi za trpljenje in mučeništvo.

Toda slučaj, znabiti božja previdnost, je posegla vmes.

Nastopila je noč in Luiza je zaspala. Sanjala je, da se je znašla na pariških cestah v spremstvu Frochardove in čim ji je ta velela peti, je zapela, pela tisto pesem, ki jo je poznala tudi Henrika. In ko je končala z zadnjo kitico, je začela klicati izgubljeno sestro. Naenkrat pa je nek krič odgovoril na njene klice. In planila je v smer, od koder je prišel ta krič. Bila je njena sestra, ki je zavpila.

Prebudila se je z občutkom, da jo stiskajo ljubee roke. Zdelo se ji je, da pomnijo te sanje božji migljaj. Mora živeti zato, da bo zopet našla svojo sestro.

Z odločitvijo, da hoče živeti, se ji je spet povrnilo trpljenje zaradi žeje in lakote. Stresati jo je začela mrzlina in kmalu nato se je onesvestila.

Ni elišala pevanja Frochardove niti ne Petrovih prošnji do matere, naj mu odpusti kazen.

Nastopilo je jutro drugega dneva in starka je odšla za nekaj časa na cesto beračiti, toda tudi Petra je napodila ven.

Luiza se je privlekla do vrat sobice in obrnjena proti zidu pričakovala.

Njena odpornost je prispela do vrhunca. Rada bi živela, rada bi beračila, pa tudi pela, vse bi rada storila, kar bi od nje zahtevali, samo da bi živela in našla svojo sestro.

»Usmiljenje... Usmiljenje! Ubogala bom, povedite me se seboj prosjati za tisto skorjo kruha, ki mi jo odrekate, ker ga ne morem plačati!«

Tekle so dolge ure in potem je nenadoma na njeno uho udarilo škripanje težnih vrat, ki so se odprla.

VI.

Bila je Frochardova, ki se je vrnila v spremstvu sepavca.

Uspeh beračenja tega dneva najbrže ni bil zadovoljiv, kajti starka je z vsemi možnimi kleveticami obkladala meščane in opsovala izvržka, ki se vkljub svoji poštenosti ni ustrašil krasti denarja zato, da je lahko nakupil nekaj slaščic za »vojvodinj«.

Peter, ki se je bal, da bi deklica slišala vse te izbruhe, jo je poskušal pomiriti, toda posrečilo se mu ni drugo, kakor da je zlobnico še bolj razvnel.

Ker se je bal, da utegne priti do strahotnih prizorov, se je postavil pred stopnice, toda starka ga je brcnila in ga prisilila, da se je umaknil. Toda sledil ji je po stopnicah in se ni umaknil tudi tedaj, ko ga je starka dregnila v želodec, da bi se ekoro prekucnil po stopnicah na glavo.

Ko je prispel do vrat izbe, je zasišal hropenje. S prosečim pogledom se je ozrl na mater, toda ta se je režala, naslajajoč se nad tem mučenjem.

»Ali epite, princeska, ali vam prebava dela preglavice?«

Peter se je z nohti praskal po prsih, toda bil je strahopetec. Od znotraj se je zasišal slaboten, hropeč Luizin glas:

»Usmiljenje... usmiljenje!«

»Če prosite samo za to blago, vas opozarjam, da v moji družini te robe ne prodajamo.«

»Gospa... odprite!«

»Gotovo, toda pod kakšnim pogojem?«

»Ubogala bom.«

»Tako? Ali boste šli z menoj beračiti pred cerkveno vrata? Ali boste s svojimi solzami skušali omečhati svetohlinke?«

»Ubogala bom, gospa!«

V hipu se je Frochardova odločila, da bo odprla in poskakujot od veselja je pograbila dekle za roko in jo bolj vlekla, kakor pa podpirala, da je prišla do sobe v prizemlju, kjer jo je posadila na stol.

Luiza, ki je bila blede ko smrt, nekaj hipov sploh ni mogla priti do sape. Preveč sta bila dva dneva, v katerih ni popila niti kapljice vode, niti pojedla grizljaja kruha. Vse muke, ki jih je pretrpela, so opravilevale bojazen na njeno življenje.

Peter jo je gledal solznih oči.

»Mama, sedaj ji morate dati jesti. Kaj ne vidite, da umira?«

»Z res... toda kdo mi jamči, da bo ostala pri tistem, kar mi je obljubila?«

»Toda kaj hočete, ko pa...«

»Tiho, kajti ukazujem jaz, ti pes!«

Poveljniška veščina Rommela in težave angleške osme armade

Osna oklepna vojska se je znala izmuzniti nasprotniku in se zateči v dobro pripravljene in utrjene postojanke pri El Agelli

O položaju v Afriki je objavila mednarodna informacijska agencija sledeče poročilo:

Lahko se smatra za zaključeno prebrisana operacija, ki jo je bil izvedel maršal Rommel v prvih novembrskih dneh po skoro dvotedenskem bojevanju z nasprotnikom, ki je bil močnejši po številu in orožju, s tem da se je skoro neopazno odtrgal od nasprotnika. Vsi napori britanske osme armade, da bi prisilila italijansko-nemško oklepniško armado pod poveljstvom maršala Rommela k boju v takšnem prostoru, ki bi bil ugoden za Britance, so se razblinili ob strateški spretnosti nemškega maršala in ob mnogo večjem vojskovanem izkustvu osnih čet na puščavskih tleh.

Položaj je sedaj tak, da se je nemško-italijanska oklepniška sila v vsej svoji udarnosti umaknila v precejšnjo globino in v naprej pripravljene in utrjene postojanke, kamor prihajajo tudi stalna ojačenja, med njimi tudi tanki in topovi najnovejšega izdelka. Se zadnje dni so

Britanci poskušali na skrajni južni točki Cire-najke s svojimi močnimi motoriziranimi silami udariti na bok onih čet, ali pa poskušali odrezati vsaj Rommelove zaščitnice. Prispeli so tedaj čisto v bližino Msusa, toda zaradi mučnih potovanj skozi predele, kjer ni niti kapljice vode, niso imeli več toliko moči, da bi prodrli prav do Velike Sirte. Medtem ko se je angleška glavna zadrževala zahodno od Msusa, je general Montgomery pridrl s šibkimi tankovskimi silami proti obali in proti jugozahodu, pa se je takoj potegnil nazaj, čim je zadel na odpor. Tudi tista kolona, ki je prodirala ob obrežnih cestah, je le počasi osvajala ozemlje, ker je šele mnogo kasneje, kakor je bilo pričakovati, prispela do pristanišča Bengazija. Angleški pionirji, ki so morali sproti popravljati razbite ceste in mostove, so bili izpostavljeni tudi letalskim napadom. Letalom se je nekaikrat posrečilo, da so komaj dovršeno delo znova podrli. Pa tudi dovažanje oskrbe in ojačenj so osna letala pogosto napadala na cestah, ki vodijo od Derne proti zahodu.

Prehrana nemškega naroda je zagotovljena

Govor državnega podtajnika Backeja o uspehih nemške bitke za žito in druge pridelke

Poznanj, 30. novembra. s. Državni tajnik Backe se je udeležil prireditve v proslavo bitke za kmetijsko izdelavo v 4. letu vojne in je v svojem govoru razlagal poteze orjaške organizacije, ki jamči nemškemu narodu za prehrano. Razen tega je podal tudi podatke o produktivni zmogljivosti novih vzhodnih pokrajin in poudaril, da so ti kraji dosegli že polovico pridelka v primeri s pridelkom v starih mejah Nemčije. Pridelki na vzhodnih krajih omogočajo tudi bistveno izboljšanje prehrane v vsej veliki Nemčiji. Nato je Backe razložil obsežni program, ki ima za cilj splošno povečanje izdelave. Žitna žetev se da povečati za 10 do 20 odstotkov s tem, da se uporabijo odbrana semena. Za 50 odstotkov se lahko po istih načelih poveča pridelok krompirja. Lahko se reče, da je presežek krompirja, ki je namenjen za setev novih površin, trikrat večji kakor pred vojno. Prihodnjo spomlad, je dejal govornik, bo imela Nemčija na razpolago milijon ton semenskega krompirja, to je 50 odstotkov več kakor pa lansko leto. Kolikor se pa tiče mleka in mlečnih izdelkov, je gospodarska bitka prinesla najlepše rezultate. Do konca preteklega leta je izdelava masla dala 450.000

ton, toda zviševanje količin se še stalno nadaljuje. Ker je krompir letos dobro obrodil, se bo tudi živinoreja dvignila, ker bo 10 milijonov ton krompirja danih na razpolago živinorej, predvsem pa za rejo prašičev. Kot glavne cilje, ki se morajo v bitki za izdelavo in pridelavo doseči, je govornik navedel sledeče: treba bo doseči potrebne presežke pri umnem obdelovanju polj in setvi žit, doseči bo treba čim večji pridelok krompirja in zelenjave, razen tega pa tudi sladkorne pese, pospešiti in povečati pridobivanje mleka in mlečnih izdelkov in končno bo treba vse moči posvetiti preosnovi svinjereje. Govornik je izrazil prepričanje, da se te možnosti in nujnosti bitke za dvig kmetijske pridelave ne nanašajo le na nemško gospodarstvo, temveč se vzporedno lahko zavedajo v drugih evropskih državah. Kot vzgled je navedel češkomoravski protektorat, ki je imel žitnega presežka v sezoni 1940 do 1941 560.000 ton, dočim se je v tekoči sezoni povečal za novih 200.000 ton. Backe je zaključil svoj govor in pojasnil obrise, po katerih se bo nova kmetijska organizacija, pri kateri bo bistveno vlogo igrala mladina, ki se bo vsa posvetila poljskim delom.

Balkanska država, ki nima nepismenih ljudi

Bolgarija je vedno skrbela za razvoj šolstva in je požela tudi lepe uspehe v izobraževanju ljudstva

Bolgarski prosvetni minister Jecov je dal nedavno izjavo, v kateri je povedal, da misli sedaj uvesti posebne vrste zglednih ali vzornih šol, razen tega pa povečati število učiteljskih šol. To naj bi bila osnova za popolno preosnovo bolgarskega šolstva, katero minister Jecov pripravlja. V Sofiji bodo odprli šolo, kamor bodo pošiljali posebno nadarjene otroke in jih vzgajali podobno kakor v Nemčiji vzgajajo mladence v znanih šolah Adolfa Hitlerja. Zaenkrat bo takšna šola za izbranice imela le nižjo gimnazijo z internatom, pozneje pa jo bodo po potrebi razširili. Dijake te šole bodo pobirali največ iz neimovitih slojev in jih bo oskrbovala država. Postavljeno je bilo načelo, da morajo biti ti učenci izbrani po telesnih in umskih sposobnostih in jih bodo kot nekakšen izbor mladine vzgajali posamično, da bi sleherni dobil temeljito izobrazbo v stroki, ki je zanj najbolj nadarjen.

V vzornih šolah bodo poskušali dejansko uporabiti izsledke novejšega vzgojstva. Poskušali bodo posamezne sorodne predmetne skupine združiti in jih skupaj obravnavati. Tako bodo v isti uri poučevali otroke v matematiki, risanju, branju in petju.

Prvenstveno je morala vlada poskrbeti, da je uvedla bolgarsko šolstvo v krajih, ki so bili državi pripojeni šele nedavno. Sedaj se je lotila tudi razširitve sofijskega vseučilišča. Tej najviš-

ji znanstveni ustanovi so priključili zobozdravniško in lekarniško fakulteto, potem pa tudi visoko šolo za telesno vzgojo. Mislijo tudi na ustanovitve posebne gledališke šole in na uvedbo več šol za duševno zaostale otroke.

Zanimiva je ugotovitev, da tvorijo ženske učne moči 60% vsega bolgarskega učiteljskega zbora. Razlog tiči najbrže v tem, da je učitelstvo precej slabše plačano in da so zato moški vstopali raje v zasebne službe. Vlada meni, da bo treba to pomanjkljivost odpraviti s povišanjem plač.

Bolgarsko šolstvo je na zelo visoki stopnji. Med balkanskimi narodi imajo Bolgari posebno prednost v tem, da so iz dežele skoro do zadnjega odstotka pregnali nepismenost, kar je pri drugih balkanskih narodih šele sen bodočnosti.

Zasedanje mednarodne filmske zveze

Budimpešta, 1. decembra. s. Madžarski prosvetni minister je včeraj odprl v veliki dvorani Vigadoja redni sestanek glavnega sveta mednarodne filmske zbornice in imel pri tej priliki govor, v katerem je poudaril pomen sestanka in uspešnost sodelovanja med vsemi včlanjenimi državami. 130 delegatov raznih držav, med njimi

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH

123.
Viniciju je prvi trenutek odleglo, ko je ohladil jezo nad razcapanec Hilonom. Potem je začel premišljati in spomnil se je, da ga je Hilon prosil tudi v imenu Kristusovem, naj bo usmiljen z njim. Ta trenutek mu je šinilo po glavi, kaj bi k temu rekla Ligija. Njena vera veli odpustiti. In ali mu je Hilon storil kaj žalega? Spomnil se je, da so v imenu Kristusovem kristjani tudi njemu samemu prizanesli.

Naglo je stopil v prostor, kjer so topli Hilon. Starec je bil pod udarci, ki sta mu jih merila dva sužnja velikana, omedlel. Nadzornik sužnjeve je stopil predenj in ga vprašal, če naj tepejo naprej.

124.
Vinicij je namignil z glavo, naj nehajo. Ko so Hilon spravi k zavesti in ga privedli predenj, je bil bled kakor platno in od nog mu je curkoma tekla kri na tlak iz mozaika. Povzdignil je roke k Viniciju ter se mu začel zahvaljevati. Vinicij mu je dejal:

»Pesi Vedi, da sem ti odpustil samo zaradi Kristusa, ki mu tudi sam dolgujem življenje. Zdaj pojdi in naj ti dajo jesti in piti, potem me povedi do Linove hiše!«

18 italijanskih predstavnikov na čelu z dr. Monacem, glavnim ravnateljem za film v ministru za ljudsko vzgojo, je pozdravilo predsednika delovnega odbora podtajnika v madžarskem prosvetnem ministru barona Wlašiča. Z zborovanja so poslali brzojavne pozdrave regentu Horthyju, nemškemu propagandnemu ministru dr. Goebbelsu in grofu Volpiju, predsedniku mednarodne filmske zbornice. Glavni tajnik Milze je prebral ob splošni pozornosti članek o delovanju mednarodne filmske zbornice in podal pregled o filmski izdelavi evropskih držav in njeni umetniški, kulturni in moralni vrednosti, ki je nedvomno mnogo višja kakor pa vrednost izdelkov ameriškega izvora. — Zasedanja glavnega sveta mednarodne filmske zbornice bodo trajala do 4. decembra.

Nevarnost inflacije v Egiptu

Ankara, 2. decembra. s. Po statističnih podatkih se je je zadnje leto v Egiptu obtok bankovcev skoraj podvojil. To stanje je nesporno povzročilo silen skok cen in s tem močno vznemirjenje ne le v vladnih krogih, pač pa tudi med prebivalstvom. Na zunan se novo stanje vidi v tem, da ljudje z vso naglico in v velikih količinah natagajo svoj denar v razna podjetja in druge nepremičnine. Nevarnost inflacije je glavno orozje, ki ga opozicija izrablja v napadih na vlado. Načelnik liberalne ustavne stranke Nagid paša je napisal odprto pismo predsedniku vlade in mu povedal, da sedanja inflacijska nevarnost hudo presega vse zaščitne ukrepe, ki jih je vlada izdala, da bi omejila to nevarnost.

Neobljudena Avstralija

Nedelja v Avstraliji na prostem

Sydney.

Nedelja v avstralskih mestih je čisto podobna nedelji v angleških mestih.

»Kaj boš delal v nedeljo?«

»Ah, saj veš, v nedeljo imam na razpolago samo dve stvari... in moja žena ne igra bridgea.«

V Avstraliji imate pa še tretjo izbiro: peljati se ven.

Mesto je opustelo, v mestnih pisarnah ne zvonijo noben telefon, restavracije so zaprte in v hotelih so poenostavili jedilni list z mrzlim narezkom. Avstralska družinska mati poišče najslabšo obleko in najslabše čevlje, obleko in čevlje, ki so pripravne za goščo. Avstralski družinski oče pa še enkrat spleza z žico in kleščami pod avtomobil.

V nedeljo zjutraj vozijo dolge vrste avtomobilov iz mesta na prosto. Vsak od teh tisočev avtomobilov je do zadnjega natovoren z očetom, materjo in majhnimi otroki (starejši so seveda samo po sebi umevno na športnih igriščih), natovoren z odejami, torbami, konzervami in vrči. Zlasti zaradi teh nedeljskih izletov je v Avstraliji postal avtomobil nekaj tako vsakdanjega, da ima ta najoddaljenejša celina stooseminsedemdeset tisoč avtomobilov in triinpetdeset tisoč motornih koles. To je vsega spoštovanja vredna številka, ker je več kakor polovica prebivalstva iz delavskih družin in ker je k temu prileti tudi visoke carine in prevoz, kar podraži ceno avtomobila za šestdeset odstotkov.

Lastnih tovarn za avtomobile Avstralija še nima. (Pač pa je začela neka tovarna v Sydneyu izdelovati letala; prva večerajšnja polzkusna voznja teh letal v pristanišču je zaposlila več čolnov »Družstva za reševanje«.)

Dober mož, ki sem mu bil priporočen in ki je mislil, da ima trnjevo nalogo »pokazati mi Avstralijo«, me je prišel zadnjo nedeljo iskat domov. Spretno me je namestil med dva vrča za mleko, med

dvoje mladih deklet, med vrečo krompirja in med zabojem konzerv.

Predno sem se pravilno znašel v tem skladišču, sem po premetavanju avtomobila in po prekopicavanju zaboja s konzervami, ki mi je padel na levo goleni, opazil, da smo zapustili asfaltirane ceste v Sydneyu in da smo prišli na deželno cesto.

»Moj Bog, kakšne avtomobilске ceste ima Avstralija!«

Iz severnih pokrajin ženejo kar počez po celini proti južnim pristaniščem črede goved. Kadar pa je po cesti prešlo nekaj deset-tisoč krav in volov, se cesti to pač pozna: luknja je pri luknji. Pri tem pa mi je hotel moj prijatelj pokazati pravo izletno točko v Avstraliji, oddaljeno najmanj sto kilometrov od mesta. Devet desetih pota smo preskakali, ne da bi se izgledili robovi posod za mleko, vreča krompirja in zlasti robovi zaboja s konzervami, kar bi zlasti ugajalo obema mladima damama.

Predmestja s svojimi majhnimi, z valovito pločevino pokritimi strehami, so ostala za nami. Dirkalnišča (ki jih je tod na ducate) so se prikazovala in izginjala. Travniki so plesali mimo tako polni ovčjih čred, da so se zdeli kakor zelena jezera polna penastih valov. Vmes so se pasle črede prosto pasočih se košenih konj avstralske pasme. Ti konji z visokimi nogami ne poznajo hleva in živijo samo od trave in od vode.

Predno smo prišli do naše prave izletne točke, smo se srečali še z na pol divjimi čredami goved, ki imajo debelo svetlikajočo se kožo. Gozd evkaliptovih dreves sem sedaj v brezdelju lahko opazoval, ker se je volnik trudil, je korakoma prevozil zadnji in najhujši del ceste do kraja, kamor smo bili namenjeni. Luknje so postajale vedno večje, čim bolj smo se oddaljevali od civilizacije je bil moj prijatelj prisiljen voditi svoj avtomobil v najbolj zavitih zankah, da je vsaj z dvema kolesoma mogel ostati v kolesnicah, ki so jih napravili vozovi.

Avto je vozil zelo spretno in se je samo enkrat zaletel v neko tele. Drugič je zašel v jarek, kar pa gotovo ni bila njegova krivda, ampak krivda mravelj, ki so edini raven del tega dela ceste izkopale. Mravlje so poleg divjih kanarčkov najhujša podeželska nadloga za Avstralijo. Zaradi njih so morali hiše v gozdovih postaviti na visokih kolih.

Avstralski gozd je redek, toda avkaliptova drevesa imajo debela debla. Med temi gladkimi, črnelimi debli bujno poganja rumeno cvetoče grmičevje akacij, ki ga tu imenujejo »wattle«. Te barve se izpreminjajo na sto načinov od svetlobelo rumene barve, kakor lasje avstralskih deklet, do temne, kakor med rumene barve.

Daleč na obzorju so »modre gore«, nekdanja avstralska ležišča zlata, danes zimsko športna terišča.

Ob nekem »creeku«, ki ga je napolnilo zimsko deževje, smo zavili s ceste. Že pri drugih avtomobilih sem opazil, kako napravijo pri svojih nedeljskih izletih v naravo: na katerem koli lepem kraju ob cesti zavijejo v gozd in tam peljejo še tako daleč, da se zadenejo s hladilnikom v kako drevo.

Tu je taborišče. Dame začno zajemati vodo za čaj in trgati rože, da okrase pribor. Nad nami se v drevesnih krošnjah prepira nekaj papir z ostalimi gozdnimi ptici, ki so predzri kakor vrabci in sivo rumeni kakor na pol dorasli kanarčki. Mi moške pa smo se podali iskat drv in kurimo goščo, ki tako čudovito diši po evkaliptovem olju. Nato skuhamo klobasice in pečemo krompir v vročem pepelu. Zelo smo veseli in zelo pozno opazimo, da ne gore samo naša drva, ampak tudi neko debelo gumijevo drevo, ob čigar vnožju smo zakurili ogenj. To moti samo drevo, ne pa nas. V Avstraliji ni nobenih gozdnih zakonov in vsak lahko zažge toliko dreves, kolikor se mu jih ljubi.

Nato smo spekli še raco in ugotovili, da ne prija slabo; dekleta so začela za slovo zbirati »wattle«. Imele so jih polne roke in so jih še vedno nabirale.

Ko smo se peljali domov, smo bili sredi rumenega dišečega oblaka. Tudi vozovi, ki smo jih srečavali, so bili polni rumenih cvetov. V mnogih so sedela mlada dekleta s svojimi prijatelji. Oče vidi avtomobil in njima časa se obračata nazaj, mati sedi poleg njega in audi ne gleda nazaj, ampak ji sije zadovoljstvo z njenega zdravega rdečega obraza.

To vam je mahanja z rokami iz avtomobila v avtomobil in zadovoljnega pozdravljanja z rumenimi akacijevimi cvetovi. Večkrat stoji ob cestnem robu kako molčeče vozilo, ki je gotovo še bolj zadovoljno in mi pojasnjuje, zakaj ima večina avstralskih deklet »wattle« plave lase...